

Grote wieren-verdwijntruc te Koksijde

Kathy Belpaeme en Francis Kerckhof

Tijdens het laatste weekend van september 2004 spoelde aan onze kust heel wat zeewier aan. Vooral de Westkustgemeenten kregen dikke pakken cadeau. De hoeveelheden waren wel meer dan normaal. De kustgemeenten, steeds bezorgd om een net en aantrekkelijk strand, zaten met het probleem van de verwijdering van de wieren. Worden deze wieren best (machinaal) verwijderd of niet? Maar, is opruimen eigenlijk wel nodig? Opruimen kost geld en waar moet men naar toe met dit soort "afval?"

Dank zij de contacten die de gemeente Koksijde heeft opgebouwd na de Lenteprik en het pilootproject voor de Zeebermduinen en de Schipgatduinen, besloot Koksijde eerst advies te vragen aan het Coördinatiepunt Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden. Daar luidde het advies "laat gerust liggen". De wieren worden namelijk door natuurlijke processen snel van het strand verwijderd. Om na te gaan hoe snel dit gebeurt, werd de evolutie door onze reporter ter plaatse, Walter Wackenier, nauwgezet opgevolgd. En wat bleek, na een kleine 6 weken was de situatie volledig genormaliseerd en was er helemaal geen spoor meer van de wieren. Een groot deel werd door de golven terug meegenomen in zee, en de wieren die op het strand achterblijven drogen snel op en geraken ondergestoven. En van geurhinder was er zeker geen sprake.

Maar deze conclusies gelden enkel als de wieren blijven liggen zoals ze aanspoelden, namelijk verspreid over een grote oppervlakte. Indien ze op één hoop zouden gesmeten worden (zoals door sommige andere gemeenten wel eens gedaan wordt), dan gaat het onderstuiven en de natuurlijke "compostering" veel moeilijker. Bovendien is er dan veel meer kans op vieze geurtjes omdat de wierenmassa gaat rotten.

Een mooi neveneffect van het laten liggen, is trouwens dat de wieren het zand vasthouden en zo eigenlijk voor een natuurlijke verhoging van het strand zorgen. Een actie die van mensenhanden een grote inspanning vergt.

Het laten liggen van de wieren betekent een enorme besparing voor de gemeente. De technische dienst van Koksijde berekende dat voor het opruimen een 50-tal containers nodig zouden zijn. Rekenen we een kostprijs van 10 EURO per container, dan nog de kosten voor personeel, brandstof en de verwerking, dan komen we toch snel op een besparing van 800 EURO.

Drijvende wierpakketten vormen een biotoop op zich. Momenteel doet Sofie Vandendriessche van de Universiteit Gent daar onderzoek naar. Op het strand zelf vormen de aangespoelde wieren een biotoop voor weer andere organismen waaronder

natuurlijk onze eigenste strandvlo. Tussen de wieren zijn dikwijls andere leuke waarnemingen te doen (zie verder in dit nummer).

De stranding van september bestond vooral uit dikke pakken riemwier, maar ook blaas- en knotswier met daartussen wat Japans bessenwier en zelfs stukjes vezelwier en fragmenten -de hauwtjes- van hauwwier. De wieren waren vers, het riemwier dikwijls nog met de typische riemwiervoetjes en zelfs schaalhorens die als substraat gediend hadden. Samen met de wieren spoelden talrijke witte schildjes aan van jonge gewone inktvissen *Sepia officinalis* en daartussen ook enkele roze van de sierlijke zeekat *Sepia elegans*. Hier en daar lagen de lege kapseltjes van de hondshaai *Scyliorhinus canicula*. Merkwaardig was dat op verschillende voorwerpen een geleachtige massa te zien was. Het waren diatomeeën, vooralsnog een onbekende soort.

Ook verschillende dieren vinden de wieren interessant. Zo waren op maandag 4 oktober vier sneeuwgorzen voedsel aan het zoeken tussen de wieren, op 8 november werden 75 sneeuwgorzen waargenomen bij het vloedmerk. Ook andere vogels en insecten doen zich er te goed aan.

Een pluim voor de gemeente Koksijde dat zij als eerst besloten deze wierenpakketten te laten liggen! Zo is deze gemeente weer een stapje dichterbij ecologisch strandbeheer. En misschien vervullen ze zo wel een voorbeeldfunctie voor de andere gemeenten. Sommige gemeenten deden het inderdaad anders. De Panne haalde de wieren weg van het strand en stockeerde ze op een open terrein. Daar begon de hoop wieren na verloop van tijd te gisten en te stinken. Omdat men er geen blijf mee wist werden de wieren tenslotte terug op het strand gedumpt. En te Oostende deponeerde men de opgeveegde wieren van het toeristisch strand op een grote hoop op een ander, minder toeristisch strand. Gevolg, het duurde daar veel langer eer deze wieren verdwenen.

Moraal van het verhaal, aangespoelde wieren zijn geen afval en volkomen natuurlijk. Ze horen bij de zee en het strand net zoals afgefallen bladeren bij het bos. Vroeger liet men de wieren gewoon liggen en verdwenen ze vanzelf, kosteloos. Blijkbaar was men dat enigszins vergeten. Overigens, wieren kunnen wel een karakteristieke geur verspreiden. Dat komt door de alginaten en het jodium, maar dat hoeft nog geen stank te zijn. Deze stoffen zijn zelfs heilzaam, getuige de algenbaden die in de handel verkrijgbaar zijn.

Kathy.belpaeme@vliz.be

**Muscarstraat 14
8400 Oostende**